

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(517)**

Wspólne posiedzenie
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej (53.)
oraz Komisji Ustawodawstwa
i Praworządności (75.)
w dniu 21 listopada 2002 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu uchwały w sprawie zwiększania sprawności administracji publicznej.

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 20)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Zbyszko Piwoński)

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawstwa i Praworządności oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

Jak państwo zorientowali się z treści zaproszenia, przedmiotem naszych dzisiejszych obrad jest pierwsze czytanie projektu uchwały, który Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji zgłasza jako swoistą inicjatywę legislacyjną. Zanim przejdę do meritum sprawy, chciałem przeprosić członków Komisji Ustawodawstwa i Praworządności za ten poślizg. Zgłoszona została bowiem poprawka, dotycząca gmin górniczych, nad którą dość długo toczyła się dyskusja.

Skąd się wzięło dzisiejsze spotkanie? Kiedy nasza komisja pracowała nad tym tematem i przygotowywała uchwałę, mieliśmy taki zamiar, żeby zgłosić ją marszałkowi jako inicjatywę, odbyć w Senacie debatę przed pierwszym czytaniem, i dopiero potem spotkać się razem i przeprowadzić cały proces legislacyjny. Na przeszkodzie stały jednak kwestie regulaminowe. Była przewidziana informacja ministra oraz nasza prezentacja tego tematu. Niestety, regulamin nie przewiduje dyskusji nad informacją. W związku z tym doszliśmy do wniosku, że sensownie będzie, jeżeli spotkamy się jednak dzisiaj, odbędziemy pierwsze czytanie i wówczas skierujemy sprawę na posiedzenie Senatu, które planowane jest na 28 listopada. Chcemy, żeby był to drugi punkt porządku, bowiem pierwszy dotyczył będzie okolicznościowej uchwały po naszym spotkaniu 27 listopada. A więc jako punkt drugi byłaby informacja ministra Janika na temat, który jest przedmiotem naszej uchwały. Potem nie będzie dyskusji, tylko od razu wchodzimy z tą inicjatywą. Dyskutując nad projektem, będzie można jednak odwoływać się do wystąpienia ministra. Dyskusja ta już właściwie się zaczęła, bo niektórzy senatorowie nawiązywali do tego, zabierając głos w debacie nad dwiema nowelizacjami, które były dzisiaj przedmiotem naszych rozważań.

W związku z tym zaistniała potrzeba spotkania się dzisiaj, a podczas posiedzenia plenarnego odbędzie się drugie czytanie. Jeżeli państwo upoważnicie mnie do prezentowania tego projektu – bo na razie upoważniła mnie do tego tylko jedna komisja – to proponuję, żebyśmy tej uchwały nie przyjmowali na tym posiedzeniu. Spodziewam się, że dyskusja będzie dość namiętna, jako że sporo jest spraw dokuczliwych i bolesnych. Dlatego chciałbym, żeby obydwie komisje spotkały się dopiero po tej debacie, spokojnie przygotowały razem ostateczną wersję i zaprezentowały ją w trzecim czytaniu. Stąd moja prośba o trochę ulgowe potraktowanie tej dzisiejszej propozycji, nad którą dość

---

długo pracowaliśmy. W uzasadnieniu, które powstawało na końcu, potrzebna będzie poprawka językowa, bo jest tam kilka powtórzeń.. A więc raz jeszcze powtarzam – chcemy zaprezentować tę uchwałę 28 listopada. Potem jeszcze raz spotkamy się i dopracujemy ostateczną redakcję, którą przyjmujemy na kolejnym posiedzeniu Senatu. Nie chcę wykluczać możliwości zgłaszania już dzisiaj uwag do treści projektu, ale informuję po prostu o trybie, jaki uzgodniłem z marszałkiem i z biurem senackim. Tyle z mojej strony.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, kto z państwa senatorów chce zabrać głos w sprawie projektu i opisanego przeze mnie trybu?

Proszę bardzo.

Senator Andrzej Jaeschke:

Uważam, że inicjatywa komisji, którą reprezentuje pan przewodniczący, jest ze wszech miar godna poparcia. Rzeczywiście po kilkunastu latach funkcjonowania samorządu – niektórych szczerbi krócej, niektórych dłużej – nadszedł chyba dobry moment na dokonanie oceny jego funkcjonowania i stwierdzenie, czy nie ma spraw, które należałoby zmienić. A więc, w mojej opinii, uchwała jest na czasie, a jej treść oddaje to, co najistotniejsze.

Moja uwaga szczegółowa dotyczy pktu 5. Rzeczywiście są to sprawy niezmiernie ważne, gdyż mamy świadomość, że identyfikowanie się obywateli z państwem jako instytucją jest niepełne lub nie do końca przemyślane, nie wynika ono bowiem z wielowiekowej tradycji, której, z różnych względów, być nie mogło. Jest to więc bardzo ważny punkt. Sugerowałbym jednak dokonanie w nim pewnej zmiany. Chodzi o to, że w obecnej wersji projektu jest powiedziane, że sprawa ta dotyczy szczególnie młodzieży. Moim zdaniem, nie tylko młodzieży, a może nie przede wszystkim młodzieży. Proponowałbym więc takie brzmienie: „doprowadzenia do powszechnego identyfikowania się obywateli ze swoim państwem”. Moim zdaniem właśnie słowo „swoim” jest najistotniejsze. Chodzi o to, żeby ludzie wiedzieli i czuli, że jest to ich państwo, ich instytucja, a nie zewnętrzny, obcy twór, wrogi lub przynajmniej nieprzychylny.

Zgłaszam więc poprawkę do lit. a w pktcie 5: „doprowadzenie do powszechnego identyfikowania się obywateli ze swoim państwem.” Oczywiście będzie to proces długotrwały, idący, jak sądzę, w pokolenia, a nie działanie ad hoc. Dziękuję.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.

Bardzo proszę, kto z państwa chce zabrać głos?

Mam prośbę, aby państwo, zabierając głos, od razu odnosili się do wcześniej zgłoszonych sugestii. Chodzi o to, żebyśmy zamknęli naszą dyskusję przyjęciem określonych poprawek.

(Senator Bogusław Litwiniec: Jeśli można, Panie Przewodniczący.)

Bardzo proszę.

Senator Bogusław Litwiniec:

Zabieram głos tylko jako gość. Podobnie jak mój poprzednik uważam, że uchwała jest niezwykle ważna i bardzo na czasie, wiąże się bowiem z problemem two-

rzenia tożsamości narodowej, a także regionalnej, bardzo istotnym w momencie integracji naszego państwa z Unią Europejską. W tym właśnie momencie historii będziemy bowiem świadkami nieomal rewolucji świadomości, polegającej na tym, że nasze społeczeństwa będą przystępować do spisania czegoś w rodzaju nowej umowy społecznej, w której musi być również zawarty fakt integracji europejskiej. Niektórzy mówią o potrzebie rewizji pojęcia „patriotyzm”, ale nie będę tu sięgać aż tak daleko. Chciałbym tylko podkreślić, że problem odpowiedniej administracji – a więc wszystkie punkty, które są zawarte w projekcie – jest niezwykle ważny i z pozycji członka innych komisji, w tym Komisji Kultury i Środków Przekazu, w której problem tożsamości był niejednokrotnie dyskutowany, chwałę państwa za tę inicjatywę i życzę powodzenia.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję bardzo.
Proszę bardzo.

Senator Gerard Czaja:

Dziękuję.

Mam taki zwyczaj, który przyjąłem już na początku kadencji, że pewne ustawy konsultuję z zespołem, funkcjonującym przy moim biurze. Postaram się ten zespół rozszerzyć, bo ta propozycja uchwały dotyczy samorządu. Mamy w nim tej chwili nowe władze i dobrze byłoby, gdyby także one, nieskażonym jeszcze wzrokiem, spojrzęły na ten projekt.

Prosiłbym o wyjaśnienie. Pytam pana, jako współtwórcę uchwały, co rozumie się przez „racjonalizację podziału terytorialnego kraju na powiaty”. Co to znaczy? Zmniejszenie, zwiększenie, zmiana granic? Sądzę, że propozycja, zwarta w pkt 3 lit. a, może wywołać niepewność, w związku z tym prosiłbym o wyjaśnienie. Dziękuję.

Opowiadam się za tym, żeby jednak pozwolić nam na analizę projektu i ewentualne konsultowanie go z innymi osobami spoza Senatu. Chodzi o to, żeby 28 listopada można było wyjść z jakimiś propozycjami.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak, założyliśmy, że 28 listopada będziemy mieli prawo zgłosić szereg wniosków.

Od razu odpowiem na pytanie: co kryje się za sformułowaniem „racjonalizacja podziału terytorialnego”. Od początku toczy się dość powszechna dyskusja na temat wielkości powiatu i jego funkcji. Poza tym mamy tu dość kłopotliwą sprawę, a mianowicie tak zwane powiaty ziemskie i grodzkie, które trochę nakładają się na siebie, zwłaszcza w małych miejscowościach, a właściwie nie dysponują prawie niczym. Istnieją więc dwa starostwa, bo przecież i powiat grodzki i ziemski pełnią funkcje powiatu, funkcjonują te same instytucje, a czasami bywa, że ziemski powiat to tylko wianuszek przylegających gmin. W dalszej części uchwały jest mowa o obszarach metropolitalnych, istnieje bowiem potrzeba zastanowienia się nad tym problemem. Podejmowaliśmy już wiele różnych inicjatyw w tej materii, które rozбивały się o konstytucyjną zasadę bezpośrednich wyborów, ale przede wszystkim o brak woli mieszkańców. Prawa nabyte są dość trwale chronione i dlatego oczekiwanie, że powiaty te same

z siebie, bez żadnych zachęt, połączą się – bo takie działania byłoby chyba najskuteczniejsze i najbardziej sensowne – raczej nie spełni się.

Mówiąc więc o racjonalizacji, mamy na myśli potrzebę spojrzenia zarówno na liczbę powiatów – nie sugerując funkcji, które z tego tytułu wynikają – jak i na problem powiatów ziemsko-grodzkich, który nam w tym systemie trochę zgrzyta. Jest to sformułowane może dość ogólnie, ale chodzi o potrzebę spojrzenia, przedyskutowania i stwierdzenia: czy zostawiamy to tak jak jest, czy ewentualnie coś proponujemy. Przepraszam za troszkę dłuższą wypowiedź, ale chciałem wyjaśnić tę kwestię.

Bardzo proszę, kto z państwa senatorów chce zabrać głos?

Proszę bardzo, Pani Senator.

Senator Aleksandra Koszada:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

W kontekście tego, co mówił pan przewodniczący, chciałam podkreślić, że projekt tej uchwały jest jak gdyby owocem naszej dotychczasowej pracy Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej od początku kadencji. Jest to efekt odbytych konferencji, konsultacji z jednostkami samorządowymi, oraz naszych obserwacji w terenie. Chodzi nam o to, żeby uchwała zainspirowała działania, które pomogą w zwiększeniu sprawności administracji publicznej. Dzięki temu powstanie możliwość zażegnania wielu występujących obecnie konfliktów, jak również bardziej racjonalnego wydawania pieniędzy publicznych. Dziękuję.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję bardzo.

Nawiązując do wypowiedzi pani senator, chcę powiedzieć, że celowo przetrzymaliśmy troszkę stenogram z naszej konferencji i udostępniliśmy go państwu dopiero teraz. Jest to ciekawy materiał, zaprosiliśmy bowiem grono naukowców i praktyków, wszystkie organizacje zrzeszające samorządy gminne, a także związek miast i związek powiatów, i wszyscy oni mieli prawo wyrazić swoje opinie, które zostały zawarte w tym stenogramie. Ponadto zwróciliśmy się do wszystkich wojewodów i wszystkich marszałków oraz do kilkudziesięciu wybranych starostów z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania, które stanowiły podstawę tej inicjatywy. Powstał spory materiał, który jest w tej chwili opracowywany przez senackie Biuro Studiów i Analiz. Będzie on tworzywem do niejednej inicjatywy, która zrodzi się w wyniku realizacji tejże uchwały. To tak gwoździ uzupełnienia. W tej kadencji jest to najważniejsze zadanie, które chcielibyśmy konsekwentnie realizować przez cały okres czterech lat.

Bardzo proszę, Pani Senator.

Senator Teresa Liszcz:

Mam jedną uwagę dotyczącą wykazu zagadnień, które powinny być zbadane, czyli pktu 1. Zakładam, że pierwszy akapit jest swoistą preambułą. Są tu wymienione trzy zagadnienia, zasługujące, zdaniem autorów, na szczególne zbadanie. Nie kwestionuję ich, ale widzę jeszcze jedno, które powinno chyba być przedmiotem naszego zainteresowania, a mianowicie proces tworzenia korpusu służby cywilnej. Jest to tym

mowa w pktcie 4, ale w kontekście samorządu, gdzie służby tej nie ma. Proces jej tworzenia w administracji rządowej jest jednak daleki od zakończenia, a funkcjonowanie niezależnej, apolitycznej, profesjonalnej służby cywilnej jest niezwykle ważne dla sprawnego funkcjonowania państwa. Wydaje mi się więc, że jeżeli badamy różne ważne zagadnienia, to problem ten warto byłoby tutaj wymienić jako lit. d w pktcie 1: „procesu budowania korpusu służby cywilnej” czy „procesu tworzenia korpusu służby cywilnej”.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

„Tworzenia i funkcjonowania”, jak mi podpowiada pan przewodniczący Janowski.

(Senator Mieczysław Janowski: Jeżeli można, Panie Przewodniczący, w ramach tej dyskusji.)

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Bardzo proszę.

Senator Mieczysław Janowski:

Szanowni Państwo!

Ta dwustronicowa uchwała zawiera problematykę, która może być inspiracją do pracy nie na jedną kadencję i nie jednej izby. Została ona przygotowana w trakcie dość długiej dyskusji i chciałbym osobiście podkreślić, że, tak jak mówi sam tytuł, rozważaliśmy tutaj kwestię szerokiego podejścia do spraw administracji publicznej. Chodziło o to, by można było mówić o funkcjonowaniu rządu, bowiem administracja rządowa stanowi fundamentalną część administracji publicznej. Ideą przewodnią było jednak zawężenie się nieco do problematyki związanej z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego w kontekście prawie trzynastoletnich doświadczeń, jeśli chodzi o gminy, zaś czteroletnich, jeśli chodzi o powiaty i województwa. W projekcie poruszone zostały wszystkie fundamentalne sprawy i myślę, że dobrze się stanie, jeżeli nowe samorządy będą mogły się do tych uwag odnieść i zaproponować jakieś rozwiązania.

Jeżeli zaś chodzi o dzisiejsze dalsze procedowanie, Panie Przewodniczący, to mam taką sugestię: tekst jest w miarę świeży, nasza komisja go zna, bowiem sama go redagowała, niektóre sformułowania są do akceptacji, inne nie, a więc może nie przeprowadzajmy dzisiaj głosowania i zostawmy sobie te uwagi. Chodzi o to, żeby zastanowić się jeszcze nad tym, co można tutaj dopisać. Sugestia pani senator wydaje mi się bardzo racjonalna, ale być może są jeszcze inne, których nie znam. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.

Przepraszam, ale wrócę jeszcze do tego, co zasugerowałem. Nie zakładamy, że dzisiaj kończymy debatę i precyzowanie tekstu. Nie wykluczam takiej możliwości, że dzisiaj coś już rozstrzygniemy, bo na przykład musimy wprowadzić literową poprawkę w pktcie 5 lit. b, gdzie musi być nie „kreowanie” a „kreowania”. W uzasadnieniu też są językowe powtórzenia.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Gdyby, Panie Senatorze, była zgoda co do dwóch kwestii, które tutaj padły, to byłbym za tym, żebyśmy je dzisiaj rozstrzygnęli, nie zamykając rejestru spraw...

(*Senator Mieczysław Janowski: Chodzi właśnie o to, żebyśmy go nie zamykali.*)
To gwarantujemy. Zresztą sami to proponujemy.

Senator Teresa Liszcz:

Nie wiem, jaki cel sobie postawiliśmy. Czy chcemy dzisiaj zakończyć pierwsze czytanie i przedstawić stanowisko? Myślę, że tak. Ewentualne dalsze poprawki pojawią się w trakcie drugiego czytania. Wydaje mi się, że jest to podejście racjonalne, bo przerywanie pierwszego czytania i zawiadamianie znów wszystkich senatorów byłoby chyba niepotrzebne. Nie sądzę, żeby miała tu następować jakaś zasadnicza przebudowa tego tekstu. Jestem więc za tym, żeby głosować nad poprawkami dzisiaj zgłoszonymi i przedstawić sprawozdanie, czyli zamknąć pierwsze czytanie. Dziękuję.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak jest. Dziękuję.

Czy macie państwo jeszcze jakieś wątpliwości, sugestie zmian, poprawek czy w ogóle uwagi do samej konstrukcji tego tekstu? Chciałbym zmierzać do pewnej reasumpcji naszej dyskusji.

(*Senator Teresa Liszcz: Jeśli mogę?*)

Proszę bardzo.

Senator Teresa Liszcz:

Chciałabym poprzeć sugestię pana senatora Jaeschke. Wydaje mi się, że jest to poprawka korzystna.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak jest. Szkoda, że nie ma w tej chwili autora, bo chciałem ją sformułować przy jego pomocy.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Dobrze.

(*Senator Teresa Liszcz: Moim zdaniem, ta jest poprawka jasna.*)

Gwoli przypomnienia, sugestia pani przewodniczącej Liszcz zmierza do tego, żebyśmy katalog zawarty w pktcie 1 poszerzyli o lit. d: „procesu tworzenia i funkcjonowania służby cywilnej”.

Senator Teresa Liszcz:

Nie „procesu”, tylko „proces”, bo tu wszędzie jest pierwszy przypadek. Chodzi o proces tworzenia i funkcjonowania służby cywilnej lub korpusu służby cywilnej. Pierwszy przypadek.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak jest, dziękuję.

Czy w tej sprawie są jakieś uwagi?

(*Senator Bogusław Litwiniec:* Chciałbym przypomnieć, że pan senator Jaeschke proponował, aby w pktcie 5...)

Zaraz do tego dojdziemy. Na razie jesteśmy przy pktcie 1, czyli przy sugestii pani przewodniczącej Liszcz.

Czy są jakieś uwagi? Jeśli nie ma, to przyjmujemy tę sugestię i...

(*Senator Mieczysław Janowski:* Przez aklamację.)

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Baronowska:**

Przepraszam, prosiłabym tylko o podanie dokładnego brzmienia poprawki, bo były tu pewne wątpliwości. A więc lit. d ma brzmieć: „proces tworzenia korpusu służby cywilnej w administracji samorządowej”. Czy tak?

Senator Teresa Liszcz:

To może być „proces”, a może być „tworzenie i funkcjonowanie służby cywilnej”. To będzie chyba najprostsze.

(*Przewodniczący Zbyszko Piwoński:* Tak, „tworzenie i funkcjonowanie”.)

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

A więc bez „administracji samorządowej”. Tak? Czyli „proces tworzenia służby cywilnej”. Tak miałyby brzmieć ta poprawka?

Senator Teresa Liszcz:

Nie. „Tworzenie i funkcjonowanie służby cywilnej”.

(*Przewodniczący Zbyszko Piwoński:* „Tworzenie i funkcjonowanie służby cywilnej.”)

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Chciałam tylko zaznaczyć, że w takim brzmieniu poprawka ta może wprowadzać w błąd, bowiem służba cywilna jako taka istnieje.

(*Senator Teresa Liszcz:* Istnieje.)

Tutaj zaś chodzi o służbę cywilną w administracji samorządowej.

(*Senator Teresa Liszcz:* Nie, to jest w dalszym punkcie.)

Rozumiem. Tu chodzi o działanie administracji rządowej.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że od momentu uchwalenia pierwszej ustawy o służbie cywilnej do dzisiaj postęp w tej dziedzinie nie jest duży.

Czy ktoś ma jeszcze jakieś wątpliwości? Dziękuję.

Przechodzimy teraz do drugiej sugestii, czyli poprawki pana senatora Jaeschke, odnoszącej się do punktu piątego.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Sugerujecie panie...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Wobec tego poddaję pod głosowanie sugestię pani przewodniczącej.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (15)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Dziękuję.

Teraz przechodzimy do sugestii pana senatora Jaeschke. Proszę o przeczytanie, jak będzie ona brzmiała.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu

Renata Bronowska:

Pkt 5 lit. a brzmiałby w ten sposób: „Doprowadzenie do powszechnego identyfikowania się obywateli ze swoim państwem.”

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Czy są jakieś uwagi lub wątpliwości?

Senator Bogusław Litwiniec:

Jeśli można, znowu zabiorę głos jako gość.

Uchwała dotyczy generalnie problemów subsydiarności, czyli pomocniczości, a więc tych, które dotyczą społeczności lokalnych. Sądzę więc, że po słowie „identyfikowania się obywateli ze swoim państwem” należałoby dodać „i” oraz sformułowanie podkreślające to, że chodzi właśnie o gminy, ziemie i regiony. Może ktoś z państwa ma takie uniwersalne słowo?

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Padła tutaj ważna uwaga, bo chodzi o to, żebyśmy identyfikowali się zarówno z dużą ojczyzną, jak i z tą maleńką. To wymaga jednak troszkę zastanowienia, zostawmy więc ten wątek do drugiego czytania.

Proszę bardzo, pan senator.

Senator Grzegorz Niski:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący!

Jako gość komisji chciałbym również przedstawić pewną sugestię. Chodzi mi o lit. a w pktcie 3, gdzie opisane są inicjatywy zmierzające do racjonalizacji podziału terytorialnego kraju na powiaty. Proponowałbym, żeby punkt ten miał charakter bardziej otwarty, bowiem w regionie, z którego jestem, jest bardzo silna tendencja do reaktywowania siedemnastego województwa – środkowopomorskiego. Na skutek procesów, które zachodzą w Koszalinie i w Słupsku, zostały w tej chwili złożone dwie inicjatywy poselskie – pana posła Wojtalika z SLD oraz pana posła Łącznego z Samoobrony, zaś w dniu dzisiejszym rozpoczyna się praktycznie proces zbierania stu, dwustu, a może trzystu tysięcy podpisów pod inicjatywą obywatelską, zmierzającą do korekty podziału administracyjnego kraju, a mówiąc wprost, do reaktywowania siedemnastego województwa: środkowopomorskiego. Myślę, że w debacie ten wątek się pojawi, i dlatego dobrze byłoby, aby punkt ten był bardziej otwarty. Krótko mówiąc, proponuję skreślenie sformułowania „na powiaty”. Wówczas lit. a brzmiałaby następująco: „racjonalizacji podziału terytorialnego kraju.”

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.

Panie Senatorze, nie wykluczam, że w redakcji uchwały taka zmiana nastąpi. O każdej z poruszonych w niej spraw dyskutowaliśmy bardzo wnikliwie, ale ten problem nie był przedmiotem naszych rozważań. Zostawmy to, Panie Senatorze. Myślę, że pan, czy ktokolwiek inny, może wystąpić w czasie debaty i wtedy być może spotkamy się i wrócimy do tego wątku.

Proszę bardzo.

Senator Gerard Czaja:

Mam jeszcze jedną poprawkę. Być może się mylę, ale czy tu powinno być napisane „wyrównywanie poziomów zamożności” czy „poziomu”? Czy poziomy zamożności mogą być różne? Chodzi chyba o „wyrównywanie poziomu zamożności”. Moim zdaniem, to brzmiałoby lepiej.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Czyli chodzi o liczbę pojedynczą?

(*Senator Gerard Czaja:* Tak, tak.)

(*Głos z sali:* Tu są różne wymiary.)

No właśnie...

Senator Teresa Liszcz:

Tu chodzi raczej o wyrównywanie do jakiegoś jednego poziomu wspólnego.

(*Przewodniczący Zbyszko Piwoński:* Tak, ale...)

Może się to odbywać w różnych dziedzinach.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak, i dlatego jest tu takie sformułowanie.

(*Głos z sali: Poeta mówi: „nad poziomy”, a nie „nad poziom”.*)

Dziękuję. Myślę, że to rozstrzyga nasze wątpliwości.

Czy są jeszcze jakieś uwagi? Nie ma.

Podkreślam, że sprawa jest nadal otwarta i będziemy dyskutowali.

Wrócę jeszcze do tej literówki.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Tak, tak, wiem.

Senator Teresa Liszcz:

Trzeba przeprowadzić głosowanie nad poprawką senatora Jaeschkego.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak, tak, zaraz do tego dojdziemy.

Sądzą panie, że to...

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Dobrze.

Wobec trzeba głosować nad dwiema poprawkami – tą zgłoszoną przez pana senatora Jaeschke oraz literową, dotyczącą lit. b w pktcie 5, o której wspomniałem.

Bardzo proszę, Pani Mecenas.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Dziękuję bardzo.

Lit. a w pktcie 5 brzmiałby w ten sposób: „Doprowadzenie do powszechnego identyfikowania się obywateli ze swoim państwem”.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dobrze.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? (14)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Dziękuję.

Jako piętnastej osoby zabrakło akurat inicjatora poprawki.

Ostatnia poprawka, literowa.

Senator Teresa Liszcz:

Nie wiem, czy trzeba nad nią głosować, bo to jest oczywisty błąd gramatyczny.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak, ale panie mnie mobilizują, żebyśmy...

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Nad takimi rzeczami głosujemy. A więc „kreowania etosu służby cywilnej”.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Głosujemy. Poprawka dotyczy ostatniego punktu – „kreowania etosu służby publicznej”.

Kto z państwa jest senatorów jest za tą zmianą, bo to nawet trudno nazwać poprawką? (12)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (2)

Senator Teresa Liszcz:

Myślę, Panie Przewodniczący, że trzeba się jeszcze zastanowić nad tym, czy w tej preambule potrzebny jest przecinek. „O dokonanie oceny stanu administracji i jej zaprezentowanie, Sejmowi oraz Senatowi.” Wydaje mi się, że nie jest potrzebny.

(Przewodniczący Zbyszko Piwoński: Ale to już jest ewidentny...)

Moim zdaniem, to też jest ewidentny błąd gramatyczny.

(Przewodniczący Zbyszko Piwoński: Ale nad tamtą sprawą można dyskutować.)

Nie, „współdziałanie w celu kreowanie” to jest dla mnie oczywisty błąd gramatyczny. Dlatego wstrzymałam się od głosu, bo uważam, że to nie podlega głosowaniu.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Rozumiem.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Panie mnie dyscyplinują. Przepraszam, w uzasadnieniu są powtórzenia. W drugim akapicie zostało trzykrotnie użyte sformułowanie „rozwiązania prawne”. Moja propozycja jest taka: „Idea samorządu terytorialnego zrodziła się w 1990 r. w Senacie RP i przyjęte wówczas ustawy ustrojowe, powołujące do życia samorządy gmin i miast, zasługują na wysokie uznanie, co całkowicie potwierdziła praktyka”. Ponadto w akapicie zaczynającym się od słów „odmienną ocenę” ostatnie zdanie brzmiałoby tak: „Te właśnie rozwiązania wymagają wnikliwej oceny” itd. Skreślamy więc słowo „prawne”.

Senator Teresa Liszcz:

Uzasadnienie jest częścią uchwały, chcę więc wypowiedzieć się merytorycznie w tej sprawie. Nie bardzo zgadzam się z tym twierdzeniem. Ocena pierwszego szczebla samorządu z 1990 r. jest powszechnie jednoznacznie pozytywna. Ale czy, jeszcze przed oceną, jest podstawa do twierdzenia, że ocena pozostałych szczebli ma być od-

mienna, czyli negatywna? Łatwiej zgodziłabym się na sformułowanie, że nie jest ona jednoznaczna i dlatego potrzebne jest wnikliwe badanie. Ale zanim ono nastąpi, nie można twierdzić, że ocena jest odmienna, czyli negatywna. Wydaje mi się, że to jest pewne antycypowanie oceny przed dokonaniem badania. Byłabym za tym, żeby to zmienić i napisać, że nie jest ona jednoznaczna.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Jest to sugestia dotycząca złagodzenia słowa „odmienna”.
Proszę bardzo, kto z państwa chce zabrać głos w tej sprawie?

Senator Teresa Liszcz:

Mam taką propozycję: „nie można tak jednoznacznej oceny odnieść do rozwiązań”... Nie sądzę, żeby ktoś kwestionował reformę wojewódzką. Wątpliwości dotyczyły raczej szczebla pośredniego.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Ale tu nie chodzi o kwestionowanie całości, ale istniejących rozwiązań.
(*Senator Teresa Liszcz:* Nie, mnie nie chodzi o całość, ale o reformę z 1998 r.)
Zgadzam się z tym.
Proszę bardzo, pan senator Matuszak.

Senator Grzegorz Matuszak:

W zdaniu wcześniejszym mówimy o wysokim uznaniu, które całkowicie potwierdziła praktyka. „Odmienna ocena” oznacza, że to uznanie może nie być wysokie, albo przynajmniej nie jest w pełni potwierdzone. Wątpliwości, dotyczące rozwiązań na szczeblu powiatowym, istnieją, dlatego tego rodzaju stwierdzenie nie budzi moich wątpliwości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Kto z państwa senatorów chce jeszcze zabrać głos w tej sprawie?
Wróciłbym jednak do pani przewodniczącej.
Chodzi mi o to, żeby zaproponowała pani konkretne sformułowanie.

Senator Teresa Liszcz:

„Niejednoznaczna jest natomiast ocena rozwiązań prawnych”...
(*Senator Mieczysław Janowski:* „Nie tak jednoznaczna”.)
„Nie tak jednoznaczna jest natomiast ocena”...
(*Przewodniczący Zbyszko Piwoński:* Dobrze, ale to wymagałoby dalszej przebudowy.)
Nie. „Nie tak jednoznaczna jest natomiast ocena rozwiązań prawnych”... i dalej będzie tak, jak jest. To nie wymaga dalszych zmian.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Uchwyciliście państwo różnicę tych dwóch sugestii? Jedna dotyczy pozostawienia brzmienia obecnego, drugą zgłasza pani przewodnicząca.

Senator Mieczysław Janowski:

Chodzi jeszcze, Panie Przewodniczący, o ścisłość, bowiem sama idea zrodziła się w Senacie w 1989 r., a nie w 1990. W 1990 r. były już owoce w postaci ustawy uchwalonej 8 marca.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Ale w dalszej części zdania mówimy już nie o idei, tylko o podjęciu rozwiązań.
(*Senator Mieczysław Janowski*: Idea samorządu terytorialnego nie zrodziła się w roku 1990.)

(*Senator Teresa Liszcz*: Trzeba wpisać drugą datę i dodać „podjęte w 1990 r.”.)

W całym zdaniu wtedy będzie...

(*Senator Teresa Liszcz*: Trzeba dać dwie daty.)

Ale czy to jest potrzebne?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

(*Senator Mieczysław Janowski*: „I przyjęte”. Tak, to się zgadza.)

Tak jest, dziękuję.

Mamy do rozstrzygnięcia kilka kwestii.

Prosiłbym panią bardzo...

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu

Renata Bronowska:

Drugi akapit w uzasadnieniu brzmiałby w ten sposób: „Idea samorządu terytorialnego zrodziła się w Senacie RP i przyjęte w 1990 r. ustawy ustrojowe, powołujące do życia samorządy gmin i miast, zasługują na wysokie uznanie, co całkowicie potwierdziła praktyka”.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak jest.

Głosujemy nad tą zmianą.

Kto jest za jej przyjęciem? (15)

Dziękuję.

Jednogłośnie za.

Proszę dalej.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu

Renata Bronowska:

Początek akapitu trzeciego, do przecinka, będzie brzmiał: „Nie tak jednoznaczna jest natomiast ocena rozwiązań prawnych z roku 1998”...

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Przy czym mamy tutaj dwie wersje, bo pan senator Matuszak podtrzymał wersję pierwotną. Będę je poddawał kolejno pod głosowanie.

Senator Teresa Liszcz:

Panie Przewodniczący, przepraszam, ale głosujemy nad poprawkami.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Jest zmiana i trzy poprawki. Głosujemy nad poprawką, Panie Senatorze.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Tak, rozumiem. Chodzi tylko o to, żebyśmy byli świadomi, że są dwie sugestie.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? (4)

Kto jest przeciwny? (11)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Dziękuję.

Rozstrzygnęliśmy sprawę w drodze głosowania.

Chyba słusznie podkreślił pan Matuszak, że tam była ocena bardzo wysoka, a tutaj mówimy o nieco odmiennej.

Następna poprawka.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Ostatnia poprawka dotyczy również zdania drugiego w akapicie trzecim. Jest to propozycja wykreślenia wyrazu „prawne”.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Zamiast tego „regulacje”?

Senator Grzegorz Matuszak:

Tak, „regulacje ustawowe” zamiast „rozwiązania prawne”. To jest określenie bliskoznaczne, a unikamy powtórzenia.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Czy w tej sprawie są jakieś uwagi? Nie ma.

Podaję poprawkę pod głosowanie.

Kto jest za? (14)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (1)
Dziękuję.
Czy są jeszcze jakieś uwagi?
(*Senator Teresa Liszcz: Ja mam jeszcze uwagę.*)
Proszę bardzo.

Senator Teresa Liszcz:

Gwoli prawdy historycznej, to idea samorządu nie zrodziła się ani w roku 1990, ani w 1989, tylko była już przed wojną. A więc była to idea jego restytucji. Proponowałabym więc po słowie „idea” dodać słowo „restytucji”.

W ostatnim akapicie jest mowa o apelu i „o kreowaniu”. Wydaje mi się, że apel jest o coś, a więc „o kreowanie”.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)
O kreowanie, czwarty przypadek.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dobrze.
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)
Proszę bardzo.

Senator Grzegorz Matuszak:

Jeżeli mamy już mówić o genezie idei samorządu, to trzeba jej szukać w ordynacji Fonsteina w Prusach w 1808 r. Myślę jednak, że odwoływanie się do zupełnie innych warunków i uregulowań ustrojowych nie jest potrzebne. Mówimy bowiem o idei samorządu w III Rzeczypospolitej i w związku z tym poszukiwanie tak odległych paranteli byłoby chyba zabiegiem sięgającym zbyt daleko.

(*Senator Teresa Liszcz: Mogę ad vocem?*)

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Proszę bardzo.

Senator Teresa Liszcz:

Nie zgadzam się z tym. Tu nie ma mowy o idei samorządu w III Rzeczypospolitej, tylko o idei samorządu w Polsce. Pan wspominał o Prusach. Nas to nie interesuje, bo mówimy o administracji polskiej. Idea samorządu była jednak realizowana w II Rzeczypospolitej i dlatego to, co stało się w 1989 r., było przywróceniem samorządu, a nie momentem jego powstania w Polsce. Państwo oczywiście zrobią, co zechcą. Dziękuję.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.
Czy w tej sprawie ktoś jeszcze chce zabrać głos?
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Padła propozycja.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Jeżeli dobrze rozumiem, jest to propozycja dodania słowa „restytucji”. Czyli w akapicie drugim początek zdania brzmiałby tak: „Idea restytucji samorządu terytorialnego zrodziła się w Senacie...”

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.

Poddaję poprawkę pod głosowanie.

Kto jest za jej przyjęciem? (12)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (2)

Dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś uwagi lub sugestie?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Senator Teresa Liszcz: No właśnie, dla mnie to jest gramatyka. Ja bym nad tym nie głosowała.)

Zachowajmy jednak wymogi.

Bardzo proszę.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Ostatnia poprawka dotyczy akapitu czwartego. Wyraz „kreowanie” należy zamienić na „kreowania”.

(Rozmowy na sali)

Czy powtórzyć?

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Proszę powtórzyć, a do państwa kieruję prośbę o cierpliwość. Zaraz kończymy.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

W uzasadnieniu, w akapicie czwartym, wyraz „kreowanie” należy zamienić na „kreowania”.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Dziękuję.

Poddaję poprawkę pod głosowanie.

Kto jest za? (14)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (1)

Rozumiem osobę, która się wstrzymała, bo też uważam...

(Senator Teresa Liszcz: Że nad tym nie powinno się głosować.)

Tak.

Dziękuję.

Poddaję pod głosowanie całość uchwały.

Kto z państwa senatorów jest za jej przyjęciem? (16)

Dziękuję.

Jednogłośnie za.

Senator Teresa Liszcz:

Proponuję, żeby sprawozdawcą połączonych komisji był pan senator Piwoński.

Przewodniczący Zbyszko Piwoński:

Chciałem się o to upomnieć. Żartuję, przepraszam. Dziękuję.

Na tym kończymy posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 14 minut 06)

Biuro Prac Senackich Kancelarii Senatu

Opracowanie i łamanie: Dział Stenogramów

Druk: Poligrafia Kancelarii Senatu

Nakład: 7 egz.

ISSN 1643-2851